

LEES JE MOBIEL

Alsjeblieft!
Een gratis
fragment uit de
verhalenbundel
DraaiSTUK!

Sjoerd Kuyper

Meneer Droste van het Kinder- boekenmuseum

HOOGLAND & VAN KLAVEREN

Synopsis

Meneer Droste is nachtwaker van het Kinderboekenmuseum maar gaat binnenkort met pensioen. Hij weet dat het afscheid hem zwaar gaat vallen, het liefst wil hij in het museum blijven, zoals al die schrijvers en tekenaars die daar met hun boeken voor eeuwig een plek hebben gevonden. Hij besluit een boek te schrijven. Maar schrijven is moeilijker dan hij dacht. Zijn kleinzoon Tiuri kent zijn diepste wens en besluit dat er een boek óver meneer Droste geschreven moet worden.

Meneer Droste zat in zijn luie stoel in zijn kamertje in het Kinderboekenmuseum en keek droevig voor zich uit. ‘Goed gedaan, jongen,’ mompelde hij, ‘je hebt het goed gedaan, echt, er is voor alles een tijd, er is een tijd om stenen te verzamelen en een tijd om stenen weg te gooien. Je mag trots zijn op jezelf.’ Het boek waarin hij gisteren nog met zoveel plezier had gelezen, *Flin - of de verloren liefde van een eenhoorn*, lag naast zijn voeten op de vloer. Hij had geen zin in lezen, hij had geen zin in koffie, hij had zin om te huilen.

Op dat moment hoorde hij iemand op stille voeten door het museum gaan. Op zoek naar handen, zeker weten. Weer zo’n idioot schrijvertje dat zich overdag had laten insluiten en nu alle hoeken

en gaten en kasten en vitrines afzocht. ‘Kalm blijven,’ mompelde meneer Droste, ‘vriendelijk blijven, beschaafd, beleefd. Wie het ook is... Ze zijn altijd zieliger dan ik ben.’ Met een daverende vloek trok hij de deur van zijn kamer open en riep: ‘Kom hier!’

Ach gossie. Het was een jonge vrouw dit keer, een meisje nog, een jaar of twintig. Ze stond te trillen op haar benen. Meneer Droste vertelde haar wat hij al vierentwintig jaar aan alle schrijvers had verteld die hij ’s nachts in het museum betrapte. En hij zag dat ook zij hem niet geloofde. Hij gaf haar een kop koffie en een koekje en daarna zette hij haar buiten. Met gebogen schouders verdween ze in de duisternis. Alsof haar vleugels nat waren geworden, of erger nog: alsof ze waren afgesneden.

‘Kom volgend jaar nog maar eens terug!’ riep meneer Droste. ‘Misschien is mijn opvolger aardiger dan ik.’

‘U bent best aardig,’ riep het meisje terug, ‘maar ik geloof u niet.’

‘Misschien kan mijn opvolger het beter vertellen, zodat je het wel gelooft!’

Hij had ‘opvolger’ gezegd, twee keer, en twee keer was het alsof er een stoeptegel van grote hoogte op zijn hart viel.

Op een dag was de vrouw van meneer Droste ziek geworden en daarna werd ze nog zieker. Heel even leek het of het beter ging maar dat was niet zo: ze werd zo ziek dat ze doodging. Eline heette ze. Ze was zevenendertig jaar toen ze stierf en meneer Droste was eenenveertig. Ze hadden een kind, een meisje van zeven dat Ronja heette, en meneer Droste moest nu alleen voor haar zorgen. Dat lukte, maar het kostte hem veel moeite, hij was ziek van verdriet. Hij was postbode en steeds als hij een brief in een brievenbus moest stoppen waar ‘Aan de heer en mevrouw’ op stond, dacht hij aan zijn Eline en

werd hij woedend en gooide de brief in de gracht of in een glasbak. Toen werd hij nog ontslagen ook. Een jaar lang zat hij thuis. Nou ja, hij bracht Ronja naar school, en daarna liep hij door de stad en maakte een praatje met de postbodes die hij tegenkwam, hij dronk koffie op een terras, hij haalde Ronja uit school, maakte een lunch voor haar en bracht haar weer naar school. Ronja zei dat ze groot genoeg was om alleen naar school te gaan maar daar was meneer Droste het niet mee eens want hij wilde niet alleen thuis zijn. Thuis was alles verdriet en buiten vergat hij het soms even. Hij dronk thee op een terras, las de krant, haalde Ronja uit school en hielp haar met haar huiswerk. Maar ze wilde niet geholpen worden, ze had het niet nodig, ze snapte alles zelf.

‘Papa,’ zei ze op een dag, ‘je moet gaan lezen. De boeken die in de kamer van mama staan. Echt, dat moet je doen.’

En dat deed meneer Droste.

Hij was al een jaar niet in de kamer van Eline geweest. Hij durfde niet. Alles daar had ze aangeraakt met haar vingers. Misschien hing haar adem nog in de lucht. Hij was bang dat hij haar lach nog zou horen. Zijn hoofd zou zich vullen met Eline maar zijn armen zouden leeg blijven. Hij wist niet of hij dat wilde.

Maar hij deed het toch, want hij had het Ronja beloofd.

Hij deed de deur open en zei: ‘Lieverd, sorry dat ik stoor.’

Het viel mee. Eline was daar wel, dat voelde hij, maar op haar spullen en haar boeken lag al stof. Meneer Droste zette het raam open en haalde een doekje en een stofzuiger en een dweil. Hij maakte alles schoon.

‘Ik ben blij dat je dit doet,’ zei Eline in zijn hoofd.

‘Dat dacht ik wel,’ zei meneer Droste.

‘Wat dacht je wel?’ vroeg Ronja. Ze stond in de deuropening.

‘Alleen maar kinderboeken,’ zei meneer Droste, ‘met welk boek zal ik eens beginnen?’

‘Heb jij *Ronja de roversdochter* gelezen? Eerlijk zeggen.’

‘Eh...’ zei meneer Droste.

‘Het staat bij de L,’ zei Ronja.

Alle boeken in de kast stonden op alfabet. Niet op titel maar op schrijver. Eline was onderwijzeres. Ze hield van orde. Ze hield van kinderen. Maar het meest hield ze van kinderboeken. Aan het begin van iedere schooldag liet ze haar leerlingen een half uur zelf lezen en aan het eind van de middag las ze een half uur voor. Of langer, als de kinderen meer wilden horen en hun ouders buiten maar even moesten wachten. Het wonder dat schrijven en lezen heet, noemde ze dat. Ronja heette niet voor niets Ronja. Meneer Droste trok het boek uit de kast en begon te lezen. Zo kwam het geluk terug in zijn leven.

Hij las vrolijke boeken, dierenverhalen, sprookjes, gedichten, boeken over vroeger en over de toekomst, griezelboeken, boeken over dood en verdriet. Die laatste vond hij het mooist. Hij werd er niet verdrietiger van dan hij was. Ja, soms vielen er tranen op de bladzijde die hij las, maar daarna voelde hij zich opgelucht. Getroost. Het is goed om verhalen te lezen over mensen die hetzelfde meemaken als jij en vertellen hoe ze zich daarbij voelen. Dan is het alsof je er opeens een vriend bij hebt. Meneer Droste begreep niet dat veel kinderen rond hun dertiende ophielden met lezen. Ze houden ermee op, dacht hij, net als ze boeken het hardst nodig hebben.

Precies op de dag dat meneer Droste het laatste boek van Eline uit had en terugzette op de plank, las hij in de krant dat er een Kinderboekenmuseum werd geopend en dat ze een nachtwaker zochten. Hij solliciteerde en kreeg de baan.

‘Ik heb alleen een klein probleem,’ zei hij, ‘ik heb een dochter van acht en zou niet weten wie er ’s nachts op haar moet passen.’

‘U krijgt een eigen kamer in het museum,’ zei de directeur, ‘daar kunt u een bedje voor haar neerzetten. Maak het gezellig. De wc is om de hoek. Wilt u een uniform en een pet?’

‘Een uniform hoeft niet, niemand gaat mij ooit zien, toch?’

Dus kreeg hij alleen een pet.

Zo werd meneer Droste nachtwaker van het Kinderboekenmuseum. Ronja vond het misschien nog fijner dan hij. Het verdriet om Eline bleef maar meneer Droste wist dat ze nooit meer terug zou komen en hij begon van zijn verdriet te houden. Want dat kwam altijd voort uit mooie herinneringen. In die herinneringen waren ze weer samen. Als Ronja sliep, zette hij zacht muziek op en zat dan vaak uren

voor zich uit te staren. Zijn ogen zagen niks maar in zijn hoofd zag hij zo veel! Hij praatte met Eline, soms hardop. Dan werd Ronja wakker en ze vroeg: ‘Met wie praat je?’

‘Met mama.’

‘Ga ik ook doen.’ Ze draaide zich om. ‘Hoi mam,’ zei ze en ze sliep verder met een glimlach op haar mond.

En ze lazen! Ze mochten alles uit het museum halen wat ze maar wilden en dat deden ze. Ze lazen boek na boek na boek en als ze er een echt schitterend vonden, gingen ze in het museum op zoek naar een schilderij of een foto van de schrijver en die hingen ze aan de muur van hun kamer. Op de lege plek aan de muur van het museum plakten ze een briefje: *Tijdelijk uitgeleend*. Soms las meneer Droste Ronja voor, soms las zij hem voor, vaker zaten ze stil te lezen, ieder in een eigen boek, maar ze mochten elkaar altijd storen als ze iets heel moois lazen. Dat hadden ze afgesproken. Na het

lezen ging Ronja slapen, vaak veel te laat. ‘We slapen wel uit als we dood zijn,’ zeiden ze.

’s Ochtends bracht meneer Droste haar naar school. Hij dook thuis in bed, sliep de halve dag, stond op, dronk koffie met vrienden in de stad, haalde Ronja van school, ze aten thuis en daarna gingen ze naar het museum en begonnen te lezen. Ongestoord, nacht na nacht, week na week, maand na maand – ze waren gelukkig. Tot er op een nacht in de winter iets gebeurde wat ze nog nooit hadden meegemaakt.

‘Ik was al bijna vergeten dat ik daar zit om het museum te bewaken,’ zei meneer Droste toen hij er later over vertelde aan zijn vrienden.

‘Wat gebeurde er dan?’

Meneer Droste keek op zijn horloge, hij had nog een uur voor hij Ronja uit school moest halen, lang genoeg om er een mooi verhaal van te maken.

‘Het was al donker op straat toen Ronja

en ik bij het museum aankwamen,' zei hij, 'en binnen was alles nog donkerder maar ik deed geen lampen aan, doe ik nooit, ik kan de weg zo wel vinden. Pas in onze kamer deed ik het licht aan. We babbelden, Ronja deed haar huiswerk, we gingen lezen. Met een muzikje aan. Die kleine van me houdt van The Beatles. Serieus. We zaten daar en het werd tijd dat ze ging slapen maar net op dat moment... Voetstappen op de gang. Eigenlijk geen stappen, meer een soort geslof. Ronja zat verstijfd in haar stoel. "Wat is dat?" "Geen idee." "Bel 112!" "Ik ben toch de nachtwaker!" Het geslof kwam dichterbij. En opeens... KLABAM!!!'

De vrienden van meneer Droste schoten overeind alsof er een giftige slang door hun broekspijp omhoog glibberde. De koffie klotste over de rand van hun kopjes en kwam op de slangen terecht.

'Kun je het misschien ook gewoon vertellen, Droste?'

'Wij schrokken net zo erg als jullie,' zei

meneer Droste, ‘het was een enorme dreun. Maar ik begreep meteen wat er gebeurd was. Naast de deur naar onze kamer staat een bronzen beeld van een schrijver van eeuwen geleden. Op een sokkel. Daar was iemand tegenaan gelopen en...’

‘Niet nog een keer, Droste!’

‘Klabam,’ zei meneer Droste zacht, ‘maar dan veel harder. De tandenborstel van Ronja kwam in haar oor terecht. “Bel 112,” fluisterde ze, “het is een inbreker, misschien heeft hij een pistool!” “Ik ga eerst even kijken,” zei ik. “Niet doen, papa, niet doen!” “Lieverd, alles in dit museum is heel bijzonder en ongelooflijk waardevol voor wie van boeken houdt. Maar niets hier is veel geld waard. Je kunt het stelen maar daarna kun je het nergens verkopen. Dit is geen boef.” “Niet gaan kijken, papa, niet kijken, bel 112.” Maar ik ging kijken.’

‘Want jij bent de nachtwaker.’

‘Precies.’

‘En?’

‘En?’

‘En?’

‘Mag ik nog een keer klabam zeggen?’

‘Liever niet.’

‘Op het moment dat ik de deur opendeed, viel er nog een schrijverskop van zijn sokkel. In het licht dat uit mijn kamer viel, zag ik een oude man op de grond zitten, tussen de twee koppen. Hij zei: “Sorry.” Ik wist wie hij was. Veertig jaar geleden was hij een populaire kinderboekenschrijver, maar de laatste dertig jaar heeft niemand meer iets van hem gehoord of gelezen. “Het is goed, Ronja,” riep ik, “er komt een meneer een kop koffie drinken.” De arme schat had haar Jip en Janneke-dekbed strak om zich heen getrokken, alleen haar koppie stak eruit. Ze keek met grote ogen naar de man die binnenkwam. Haar tandenborstel stak nog uit haar oor.’

‘Die tandenborstel is niet goed, Droste.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Dat vorige over die tandenborstel was

goed, maar dit niet. Als je een verhaal vertelt mag je liegen en overdrijven, graag zelfs, maar twee keer die tandenborstel, dat ... dat werkt niet.'

'Oké,' zei meneer Droste, 'Ronja zat daar met haar dekbed strak om zich heen, als een mummie. Zo goed?'

'Beter. Ga door.'

'Die ouwe zat in mijn stoel, ik zat naast Ronja op haar bed, en een poosje zeiden we niks. Hij probeerde z'n koffie te drinken maar zijn handen trilden te erg. Het was akelig om te zien. Ik vroeg wat hij kwam doen. "Ik kom," zei hij, "voor de handen van Ite."'

'Daar heb je ons laatst toch over verteld, Droste?'

'Ik heb jullie niets verteld.'

'Jawel, jawel, die handen, die afgehakte handen van die vrouw...'

'Ho!' riep meneer Droste. 'Ik heb jullie iets verteld en daarna heb ik gezegd dat jullie het meteen weer moesten vergeten. Alsof

ik het niet verteld had. En dat hebben jullie beloofd. En ik heb gezegd: “Als jullie het niet kunnen vergeten, zweer dan in ieder geval dat je het nooit zult doorvertellen.” En dat hebben jullie gezworen. Op onze vriendschap.’

‘Hoe kon die oude schrijver dan weten van de handen?’

‘Dat zit ik me nu dus ook af te vragen,’ zei meneer Droste. Hij keek zijn vrienden één voor één lang aan. Een kapper, een postbode, een danser en een schrijver.

‘Waarom kijk je extra lang naar mij?’ vroeg de schrijver.

‘Doe ik dat?’ vroeg meneer Droste.

‘Wat heb je tegen die ouwe gezegd?’ vroeg de danser.

‘Precies hetzelfde wat ik nu tegen jullie ga zeggen: “Die handen, die bestaan niet. Ik weet dat er verhalen de ronde doen, maar ze zijn niet waar. Die zijn door iemand verzonnen, ik weet niet door wie, maar ze zijn niet waar.”’

‘Nou, wij weten wel door wie ze zijn verzonnen,’ riep de schrijver en hij gilde het uit van het lachen.

‘Jij gaat maar zitten weten wat je lekker vindt om te weten,’ zei meneer Droste, ‘maar ik zeg jullie nu: het is niet waar. Die handen bestaan niet! En dat heb ik ook tegen die oude schrijver gezegd en hij bood netjes zijn excuses aan en hij mompelde nog: “Ik wilde zo graag nog één keer een goed boek schrijven,” en daarna liet hij zich zonder verzet op straat zetten.’

‘En wat zei je dochter? Of had die niks gehoord, met die tandenborstel in haar oor?’

‘Ze vroeg waar het over ging. Ik heb gezegd dat er een oud verhaal was over de handen van een schrijfster van lang geleden, maar dat dat allemaal fantasie was en dat ze maar lekker moest gaan slapen.’

‘En deed ze dat?’

‘Nee. “Je kan me dat verhaal toch gewoon vertellen,” zei ze, “wij houden toch van

fantasie!” Maar jongens, ze is acht. En het verhaal is zo gruwelijk... Ik heb gezegd dat ik het later zal vertellen.’

‘En?’

‘Ze is kwaad in slaap gevallen en vanochtend was ze nog kwaad.’

Meneer Droste was ook kwaad. Op zichzelf. Omdat hij had verteld over de handen van Ite. Als je in een café iets vertelt aan een schrijver, weten de volgende dag alle schrijvers in alle cafés het.

Hij werd nog kwaaier op zichzelf toen er steeds meer schrijvers ’s nachts door het museum kwamen sluipen. Zeker één per maand. Ze kochten een kaartje, liepen met hun handen op hun rug mompelend en knikkend langs alle schilderijen en beelden en tekeningen en boeken en verstopten zich tegen sluitingstijd in een donker hoekje. Als de lichten in het museum uitgingen, bleven ze nog even zitten en als ze dachten dat het veilig was, slopen ze

alle zalen en gangen door, op zoek naar de handen van Ite. En altijd kwamen ze langs de kamer van meneer Droste en Ronja en gooiden ze dat beeld om, en werden ze gesnapt. Vaak gooiden ze het tweede beeld ook om. Goed, dat het bronzen koppen waren. Die breken niet. En altijd probeerde meneer Droste vriendelijk te blijven, hij gaf de schrijvers koffie of thee en vertelde dat de handen van Ite niet bestonden, dat een of andere grapjas ze had verzonnen.

Hij vertelde het zo vaak, dat Ronja het begon te geloven. Ze was niet meer bang voor de nachtelijke bezoekers. Als ze voetstappen op de gang hoorde, zette ze een extra kopje klaar. Soms vond ze het zelfs geweldig – als er een schrijver langskwam van wie ze een boek had gelezen dat ze mooi vond. Ze waren allemaal op zoek naar de handen van Ite en Ronja begreep dat er verteld werd dat je, als je die handen had, of als je ernaar mocht kijken, of ze mocht aanraken, dat je

dan mooier ging schrijven. Van sommige schrijvers begreep ze absoluut niet dat ze ernaar op zoek waren. Die konden al mooi schrijven. ‘Het kan altijd mooier,’ zei zo’n schrijver dan, ‘en alleen het mooiste van het mooiste is goed genoeg.’ Ze raakten eraan gewend, meneer Droste en Ronja, ze vonden het eigenlijk wel gezellig, af en toe visite.

Ondertussen bleven ze lezen en elkaar voorlezen. Tot meneer Droste op een avond *Marijn bij de Lorredraaiers* voorlas en Ronja halverwege zei: ‘Papa, dit is zo spannend, ik wil liever zelf verder lezen.’ Ze was dertien. ‘Tuurlijk lieverd,’ zei meneer Droste en hij gaf haar het boek, ‘ik luister.’ ‘Nee,’ zei Ronja, ‘ik bedoel dat ik het alléén wil lezen.’ Hij liet haar lezen tot diep in de nacht, tot ze in slaap was gevallen met het boek op haar hoofd, opengeslagen op de laatste bladzij. Hij stopte haar in, nam het boek en begon het zelf te lezen.

De volgende dag liepen ze pas om half

twaaalf het museum uit. Ze namen een ontbijt in de stad. Meneer Droste keek naar zijn dochter, naar hoe ze haar uitsmijter naar binnen zat te werken. Ze is veranderd, dacht hij, in één nacht, ze is anders dan gisteren. Maar eigenlijk is ieder kind iedere dag anders, er komt zoveel hun hoofd binnen, iedere dag, iedere nacht. Hij was verdrietig en gelukkig tegelijk. Hij wist dat hij haar nooit meer voor zou lezen. Hij stond tussen haar en de wereld in de boeken. Hij stoorde. Maar ze was dertien en ze las! Het is me gelukt, Eline, dacht hij, ze kent het wonder dat schrijven en lezen heet.

‘Ronja is te laat,’ zei meneer Droste tegen de conciërge van haar school, ‘omdat ze vannacht iets heeft meegemaakt waar ze de rest van haar leven plezier van gaat hebben. Ik weet zeker dat het ook goed is voor haar prestaties op school.’ ‘Jij bent een bofkont, jij,’ zei de conciërge tegen Ronja en ze hoorden er nooit meer iets van.

Meneer Droste was verdrietig en gelukkig en jaloers. Als grote mensen een boek lezen over een kleine kapitein, lezen ze een boek over een kleine kapitein. Als kinderen hetzelfde boek lezen zijn ze de kleine kapitein. Op de eerste bladzijde al. Hij kon zich nog goed herinneren hoe hij boeken las over Biggles die gevechtsvliegtuigen bestuurde in de oorlog en over de cowboy Arendsoog. Hij las hun avonturen niet, hij maakte ze mee, hij wás Biggles. En Arendsoog. Hij had een keer geprobeerd om weer te lezen als kind. In de tram. Het lukte bijna. Hij las een boek over een kikker en toen hij bij het museum was, wilde hij met een enorme sprong de tram uit. Hij bedacht net op tijd dat hij geen kikker was. Gelukkig maar. De sprong was misschien nog gelukt, maar hoeveel botten zou hij breken als hij neerkwam op de tegels van de halte? En grote mensen lezen zo keurig... Met mes en vork. En een servet naast hun bord voor als er bloed vloeit in

het boek. Kinderen graaien alle woorden met hun handen van hun bord en proppen ze naar binnen. En daarna likken ze het bord af. Meneer Droste wist nog hoe het ging, maar hij kon het niet meer.

Hij kreeg gelijk: hij las Ronja nooit meer voor. Ja, af en toe een zin uit een boek dat hij aan het lezen was die hij mooi vond, maar nooit meer een heel boek. Hij bleef verdrietig en gelukkig en jaloers als hij naar haar keek, maar dat was goed. Zoals je van zuur en zout en zoet een lekker potje koken kunt. Ze bleven lezen en muziek draaien en leerden bijna alle kinderboekenschrijvers van Nederland persoonlijk kennen. Toen Ronja achttien was ging ze op kamers wonen en in de laatste nacht dat ze onder haar Jip en Janneke-dekbed sliep, vertelde meneer Droste haar de waarheid over de handen van Ite. •

Vond je dit fragment leuk?
Lees dan het hele boek
en leen het bij de bieb!

Wil je liever een ander
fragment proberen? Lees
de andere fragmenten via
jeugdbibliotheek.nl/stuk

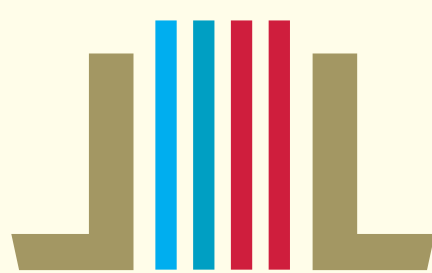

Colofon

©2022 De Leescoalitie, Sjoerd Kuyper en Hoogland & Van Klaveren

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

www.leesstuk.nl

De Leescoalitie